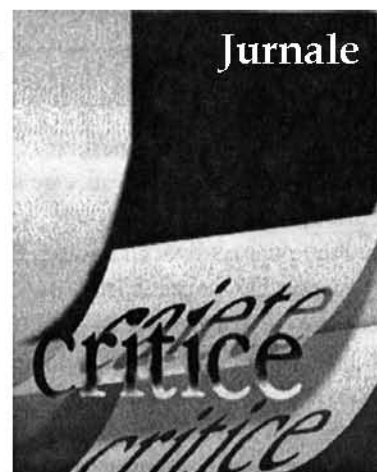

A.E. Baconsky: *Jurnal*

Nu vom scăpa niciodată de impostori (I)

Datorită bunăvoinței d-lui Teodor Baconsky, am primit în iulie 2007 de la domnia-sa un caiet școlar, foi veline, gălbui și coperti tari, de culoare maro, nelegate, ci împreunate cu două verigi metalice. Pe prima copertă e tipărit: „Însemnări”, iar jos „Librăria Noastră” no. 1511/80 file.

Pe primele pagini (1-7), A.E. Baconsky a caligrafiat cu creion negru cuvinte, informații despre *moșii* din Apuseni, inclusiv niște versuri și obiceiuri: Pagina 8 e nescrisă! Paginile 9-12 cuprind îndeosebi observații critice (note) despre opera lui Tudor Arghezi.

Începând cu pagina 13, apare textul a ceea ce vom numi convențional *Jurnalul* lui A.E. Baconsky, care debutează cu data: „17 Septembrie”, caligrafiată de poet pe filă sus, în stânga. Am stabilit, pornind de la datele următoare din *Jurnal*, că este vorba de anul 1961, adăugat de noi între paranteze drepte!

Textul *Jurnalului* e caligrafiat de poet cu cerneală albastră, iar scrisul este indiscutabil al lui A.E. Baconsky.

Jurnalul continuă până la pagina 60 inclusiv, adică 48 de pagini, când se întreprinde brusc cu aliniatul:

„7.III.963. Mă urmărește un îndemn pueril de a scrie o scrisoare către Gh.-Dej, solicitându-i posibilitatea de a călători în streinătate (oriunde, în afară Bulgaria!). Tentația devine...”

Pe pagina următoare, (numerotată de noi „61”) apare un alt înscris cu pix albastru: „Lipsesc 25 foi”, adică, precizăm noi, 50 de pagini de *Jurnal*, fapt ce n-am izbutit să-l clarificăm, astfel că am apelat la înțelegerea și buna cooperare a drumului profesor Leon Baconsky, fratele autorului *Cadaurelor în vid*

– de la Cluj. Neavând dreptul și nici cunoștințele necesare, atestate de mărturii și documente, socotim potrivit să reproducem, în continuare, relațiile domnului profesor Leon Baconsky, în speranța că și cele 50 de pagini ale *Jurnalului* baconskyan vor putea fi recuperate și publicate.

În încheiere, adăugăm unele precizări, să le zicem, de ordin „tehnic”, spre a evita orice neclarități privitoare la caietul „Însemnări”: pe prima copertă s-a tipărit „80 file”, din care: 6 file cuprind cuvinte, note etc. amintite; 24 file – „*Jurnalul*” propriu-zis; 25 file lipsă – conform notei menționate, iar restul de 25 file albe există între coperti: în total 80 file!

Primele șapte pagini din *Caiet* au ca generic, „Cuvinte din terminologia *moșilor aurari*” (și alte cuvinte), caligrafiate cu creion negru:

Drei – gresie

Feliort – sfârșitul coridorului de mină

Gelil – fus; sucitor; cârjă

Glam – pământ lutos, argilos

Hontar – băieș care scoate piatra din mină

Holdină – morman de piatră rea

Macaret – sfredel cu care se găurește stânca

Gozari – contrabandiști de aur

Almar – dulap în care se țin vase mai scumpe de lut ori de sticlă

Baur – harnic, vrednic, muncitor

Codalb – om fățarnic

Dirlume – pentru toată lumea

Nimăra – pe nimerite (ex.: a zis și el cu nimăra)

Ninirat – răsfățat

Mădărit – dezmiardat, răsfățat (a mādări)

Săntirim b - cimitir

A zori – a se face ziuă [Pagina 1]

Nume moțești

Andru *Stelele după care
se orientează moții:*
Aramă *Luceafărul de seară*
Boldură *Luceafărul de
dimineață*
Brodea *Dacă Norii merg
spre miază noapte
– va ploua*
Condor *Dacă merg spre Sud
– va fi frumos.*

[Pagina 2]

Ditrea
Drăgan
Joldeș
Mareș
Radeș
Ursu

*

Printre moții care se ocupă cu lemnăritul sunt mai multe categorii:

Cercuitorii – cei mai săraci. Ei n-au decât un cal pe care încarcă 400-500 cercuri și pleacă prin țară de unde se întorc cu bucate.

Văsarii – cei care fac ciubere și doniți, Vidra, Ponorel, Scărișoara, Neagra.

Albacul – e centrul scândurilor, al grinzilor și lațurilor.

Bistra și Certege – fac șindrile.

Muntele Găina – denumire dată după o legendă care spune că pe vremuri din minele de aur care erau acolo – la Vidra – a fugit o găină de aur care s-a așezat pe Munte sus.

Ea n-a putut fi prinsă. A zburat la Roșia Montană și de-atunci la Vidra nu s-a mai găsit aur.

Muntele Găina – separă comunele [Pagina 3].

Vidra de Sus de Bulzești. (E hotarul Moșului și al Crișanului).

Moții (Vidrele, Ponorelul, Valea Arieșului Mare).

- Crișenii sunt cei din valea Crișului Alb.

*

Cântece Moțești

Bagă-te lună sub nor
Să mă duc unde-i mi-i dor
Bagă-te lună sub stele
Să mă duc unde mi-i jele.

*
* *

Pleacă-ți codre vârfurile
De-mi închide drumurile
Să nu vie relele
Domnii cu trăsurile.

*

Obiceiuri

La nașterea pruncului se dă o linguriță de unsoare de urs – ca să poată rezista vrăjitoarelor care umblă în jurul lui.

Dacă pe cineva-l cheamă *Ursu* nu-l va găsi moartea.

[Pagina 4]

Ursitoarele – Se crede că sunt 3 fete.

La nuntă – Băiatul căruia îi place o fată merge în peșit cu un cunoscut al lui, la părinții fetei.

La moarte – În cimitir la capul mortului se pun brazii, iar după moarte moștenitorii pun în drum ulcioare cu apă, ca să bea trecătorii.

Vinu' trage la beție

Beția trage la somn

Lesne-apune-un cap de om

Ce-a zis Horia s-a'mplinit

El a fost dărăburit

Dimpreună cu Cloșca

Ací'n Alba –Iulia

Când i-a ars ieșea o pară.

De se vedea peste țară; [Pagina 5]

Almar – dulap pentru haine [Caligrafie cu cerneală maro n.e.]

Avan – crud, cumplit

Antal – poloboc, butoi mare

Ceir – pajiste, livadă

Dalia – floare de gherghină

Drumar – drumeț, călător

Gudă – curvă, femeie stricată

Învășcut – îmbrăcat

Izvodi (a) – născoci...

Lotru – hoț

Luce – lucește

Modru – chivu

Pipirig – rogoz

Rug – măcieș

Stanuri – stânci

Șargă – cu păr gălbui. [Pagina 6]

Pe pagina 7 apar cuvintele: Pastel. Spre toamnă, toamna.

Pagina 8 nescrisă, albă.

[Pagina 9]:

„Cele mai de seamă premii italiene.

Viareggio: Marele premiu de 2 milioane lire.

Marino Moretti pentru povestirile sale apărute la Mondadori contra Pierpaolo Pasolini care cu volumul *Cènere di Gramsci* a mai luat – cartea sa *Una vita violenta*.

Tânărul și talentatul poet Giorgio Caproni – premiul de poezie pentru *Il seme de pian-gere*¹.

Villaroel – premiul special de poezie cu ocazia a 30 de ani de la înființarea Pr. Viareggio.

*

Fără nici un protest a fost exclusă candidatura lui Nabocov – rus alb, devenit autor american care cu *Lolita* candidase la pr. [emiul] V. [iareggio] internațional.

Arghezi – baroc în accepțiunea de multitudine și suprasaturație semantică – de aspirație spre linia [pagina 10] curbă, spre somptuozitate și simț acut al contradicției între spațiu și volum. Apoi e undeva o voluptate a (pietrelor prețioase = șters de autor! / giuvaerelor (cuvântul însuși e f.[oarte] frecvent) și a tuturor elementelor de bijuterie și ornament chiar în urât, în scabros, această dispoziție stabilește valori de cromatică și de forme cu analogii care transfigurează.

Există o înclinație spre orfevreria barocă cuprinzând și o concepție aparte asupra artificului.

Asemenea lui Baudelaire, Arghezi e un poet al aromelor tari: (Bărăganul).

E un poet al volumelor și al tactilității pe care o cunoaște sculptura. În locul culorilor și sunetelor, în poezia sa trăiesc pipăitul și aromele. [pagina 11].

Îmbinarea de duioșie și sarcasm. De umilință și ironie – toate acestea vin din folclor și reprezintă, undeva într-un plan al originilor îndepărtate, elementele sufletești ale poporului nostru sau poate mai exact vehemența superbă eminesciană se con-

vertește în sarcasm, câștigă în simbol ceea ce pierde în măreție.

Arghezi – poet al *sensului personal* suprapus și al vocabularului, cuvintele transmise de el.

Poet al spațiului și intuițiilor spațiale:

A bătat în fundul lumii cineva...

Și să vedem în fundul nopții noastre...

Poet al abstracțiunilor:

Vecie albă în stâlpi și turle drepte.

frumusețea spiralelor candid.

Flori de m. [ucigai] = patima

Moralist+Fabulist.

[pagina 12]

Non est ornamentum virile, concinnitas,
Seneca, Epistole 115. (ap. Montaigne I. XXXIX).

Ori Arghezi a înțeles excelent în arta sa această cerință firească de *asimetrie*.

Țurțuri de lumină

Vocabularul este surprinzător și abrupt: asociații de cuvinte neașteptate în cea mai severă logică.

[Aceste judecăți critice, precum și termenii estetici, versurile constituie „embri-onul” eseului Tudor Arghezi din volumul *Poeți și poezie*, 1963, p. 57-76].

[Pagina 13] urmează „Jurnalul”:

În *Scrisoarea*, datată „Cluj, 10 oct. 2007”, domnul profesor Leon Baconsky arată că, în martie 1977, se afla, la Paris, lector de limbă și cultură românească la Sorbona și I.N.L.C.O., astfel că a reușit să ajungă în București abia la ceremonia înmormântării poetului.

„În aceste împrejurări, - scrise d-l Leon Baconsky – cred că misterul filelor „lipsă” din textul *Jurnalului* ce v-a fost oferit spre editare nu ar putea fi elucidat decât de către cineva dintre cei care vor fi manipulat manuscrisele respective, în timpul scurs de la confiscarea lor – se pare, cu un *Proces-verbal* contrasemnat și de tatăl meu, ca reprezentant al familiei (document care va fi, și el, în vreo arhivă oficială) – și până la predarea spre a fi prelucrate editorial.

Pierderea (?) acestei părți a textului în cauză este cu certitudine regretabilă, fiind

1. În Dicționar cronologia – *Literatura italiană* de Nina Façon, Doina Condrea-Derer, Andreia Vancibirtolon, 1974, p. 360 apare: „Giorgio Caproni culegerea de versuri *Stanze alla Funicolare...* (premiul «Viareggio») – anul 1952.

mai ales vorba de ecourile sufletești ale unui întreg deceniu – cel mai agitat și mai năpăstuit, probabil – din scurta existență a scriitorului. Excluzând însă, cel puțin până la proba contrarie, posibilitatea vreunei intervenții interesate, nu-mi rămâne decât să acuz, dezarmat, împrejurările ca atare și absurditatea unui context istoric unanim blamat...

Rămân, totuși, cu vaga speranță că măcar peste alți, mulți, ani se vor ivi de pe undeva și filele „rătăcite”, spre a împlini golurile de substanță ale acelora menite, pe semne, a li se substitui. Dacă nu vor fi fost încredințate, de mult, focului a toate purificator!...

Leon Baconsky"

Dramaticele mărturii ale profesorului Leon Baconsky îndeamnă pe editorii operei lui A.E. Baconsky să întreprindă noi și stărnitoare investigații...

17 Septembrie [1961]

După vacanța rurală, din nou în cetate. Azi s-a inaugurat casa memorială Bacovia, cu participarea unor confrăți ai săi mai tineri. Am fost cu Clara și Milo P[etroveanu]. După un discurs neutru, au evoluat câțiva barzi cu poezii omagiale care păreau să violeze cu insolență nevoia de singurătate a sărbătoritului:

Mai bine singuratic și uitat... mi-am zis și eu îngânându-l. Cimitirul pe care-l vizitarăm apoi era somptuos de miresme compozite și vegetație debordantă. Am văzut câteva monumente. Pallady în continuare obscur, Camil Petrescu mutat de către soție are o soartă mai bună bucurându-se de spațiu arbori și vecinătate extraliterară cum și un monument frumos – puțin cam sec ca și literatura lui. Ceilalți în devălmășie, cu cruci umile de lemn sau cu altele de marmură nu prea mari și la fel de umile, stau în calea toamnei. Bacovia are un monument civilizat: o cruce stilizată – disimulată aproape – flori, chenar de beton, inscripție cu bronz.

În același sector un mormânt recent al lui Ion Barbu, despre a cărui moarte nu s-a scris nici un singur rând. Ce lași sunt literații! Și ce stupidă e broasca umflată înlăuntrul atâ-

17. septembrie [1961]

După vacanța rurală, din nou în cetate. Azi s-a inaugurat casa memorială Bacovia, cu participarea unor confrăți ai săi mai tineri. Am fost cu Clara și Milo P[etroveanu]. După un discurs neutru, au evoluat câțiva barzi cu poezii omagiale care păreau să violeze cu insolență nevoia de singurătate a sărbătoritului:

Mai bine singuratic și uitat... mi-am zis și eu îngânându-l. Cimitirul pe care-l vizitarăm apoi era somptuos de miresme compozite și vegetație debordantă. Am văzut câteva monumente. Pallady în continuare obscur, Camil Petrescu mutat de către soție are o soartă mai bună bucurându-se de spațiu arbori și vecinătate extraliterară cum și un monument frumos – puțin cam sec ca și literatura lui. Ceilalți în devălmășie, cu cruci umile de lemn sau cu altele de marmură nu prea mari și la fel de umile, stau în calea toamnei. Bacovia are un monument civilizat: o cruce stilizată – disimulată aproape – flori, chenar de beton, inscripție cu bronz.

mi-am zis și eu îngânându-l. Cimitirul pe care-l vizitarăm apoi era somptuos de miresme compozite și vegetație debordantă. Am văzut câteva monumente. Pallady în continuare obscur, Camil Petrescu mutat de către soție are o soartă mai bună bucurându-se de spațiu arbori și vecinătate extraliterară cum și un monument frumos – puțin cam sec ca și literatura lui. Ceilalți în devălmășie, cu cruci umile de lemn sau cu altele de marmură nu prea mari și la fel de umile, stau în calea toamnei. Bacovia are un monument civilizat: o cruce stilizată – disimulată aproape – flori, chenar de beton, inscripție cu bronz.

În același sector un mormânt recent al lui Ion Barbu, despre a cărui moarte nu s-a scris nici un singur rând. Ce lași sunt literații! Și ce stupidă e broasca umflată înlăuntrul atâ-

umflată înlăuntrul atâ-... mi-am zis și eu îngânându-l. Cimitirul pe care-l vizitarăm apoi era somptuos de miresme compozite și vegetație debordantă. Am văzut câteva monumente. Pallady în continuare obscur, Camil Petrescu mutat de către soție are o soartă mai bună bucurându-se de spațiu arbori și vecinătate extraliterară cum și un monument frumos – puțin cam sec ca și literatura lui. Ceilalți în devălmășie, cu cruci umile de lemn sau cu altele de marmură nu prea mari și la fel de umile, stau în calea toamnei. Bacovia are un monument civilizat: o cruce stilizată – disimulată aproape – flori, chenar de beton, inscripție cu bronz.

14. Sept. Mă am întors în Stăncu și Cioculescu la Vila Românească și broșura lui Barbu. Cioculescu prefăcându-se de hâmbos la modul că se consideră plin de o asemenea virtute, depunește pseudoanecdote privind reșchile noastre cu ochi de nemăștișă. Vorbim mereu despre amor pe refuzările unui Headache bătrân. E un intelectual medocru și un critic bolșevic în pretenții de sondă; într-un mediu de tineri malfabedi petulantă, sau obtași de carteră, pare pe fundul sufletului un

Stăncu, mbrăcat elegant – ca un bufer brăcit estive aici în Italia – seza vehemant pe Cioculescu, prefăcându-se că are fond

tor contemporani! Nu mi-a fost un poet de inimă dar l-am stimat profund pe acest strălucit matematician balcanic al verbului românesc, căruia nici măcar colegii săi întru știință nu s-au învrednicit să-i consacre un necrolog în paginile unei publicații. Mormântul avea o cruce de lemn, improvizată și purtând inscripția: Prof. Dan Barbilian. O mână anonimă scrisese cu creionul chimic deasupra: Poetul Ion Barbu; un elogiu de nu știm unde venit.

24 Sept.[embrie 1961]

Iară m-am întâlnit cu Stancu și Cioculescu la Viața Românească în biroul lui Barsanga. Cioculescu prețios și lipsit de humor la modul celor ce se consideră plini de o asemenea virtute, ne povestea pseudo-anecdote sondând reacțiile noastre, cu ochi de nevăstuică. Vorbește mereu despre amor cu refulările unui Stendhal bătrân. E un intelectual mediocru și un diletant cu pretenții de erudiție; într-un mediu de tineri analfabeteți petulanți, sau obtuși de carieră, pare pe bună dreptate un Sainte-Beuve.

Stancu, îmbrăcat elegant – ca un bulgar trăit câțiva ani în Italia – nega vehement pe Quasimodo, pretinzând că în fond el ar fi trebuit să mă traducă pe mine și nu invers, cum s-au petrecut lucrurile. Cu tot vocabularul său scatologic, e totuși un scriitor în care instinctul pentru artă se perpetuează cu tenacitate. Are și un orgoliu românesc care-mi place, deși simt că exaltă o realitate literară și pentru că se știe conținut în ea. Printre ceilalți confrați de generație îmi pare a fi singurul scriitor.

Laudele zgomotoase pe care mi le aduc o seamă de bătrâni în societăți ce nu depășesc o duzină de oameni, îmi aduc aminte de o spirituală terțină a lui Saba:

*Gabriele d'Annunzio alla versiglia
vidi e corobbi; all'ospite fu assai
egli cortese, altro per me non fece.*

Azi e o zi splendidă de toamnă – e atât de cald încât dacă n-ai simți boala din văzduh te-ai crede în plină vară. M-am plimbat cu Clara prin centru și am simțit o satisfacție văzând aspectul general al mulțimii:

Petrarca, Haldeman, Jacopini, Kants, Spenser, în
mai mari? Dar sunt vasa otrăvitori și e doar
un suflor de bășchi care alina și în
palestrilor inexprimabile! Teach și doctore
pot să cu dămbor spre blândul? Era
faust. Roman singur sunt cât săignuolele
lui Hobbes.

2.X.961

Stau pe pat, o continuare. Am reu-
sit zodia lui cancanul care-mi dă oțet de
semnificativ unei conferințe pe intercon-
tiner moși după mână; ce și potest cu forțarea.

10.X.961

În Saloveanu m-am răfuitat în
plina istorie. Lăsa pe Quisim – plela pe
care le voi peteca pe pat sunt exact
de dimensiunile cărții sale – și mă ei-
proble o melancolie teribilă pentru cea
moderne de drama ascese: nici o izbucnire
nici o deslătuire, nici o tragedie – fatul
doar o lăsa oare singurătății viciifonice.
Am așut pe fetei lăsaș dar m-am recita-
ea oțet de cancan pe Gollu cel Mare pleca-
cu să așut plecașe drumurilor colindate
de cele șapte umbre de lui.

Am put fiind pontat cu tufuși
bărbie să lăsa. Am scris, mai mult

de la cancan pe lăsașe, dar m-așut

10.X.961

Am put fiind pontat cu tufuși
bărbie să lăsa. Am scris, mai mult

11.X.961

Am put fiind pontat cu tufuși
bărbie să lăsa. Am scris, mai mult

Am put fiind pontat cu tufuși
bărbie să lăsa. Am scris, mai mult

oameni cu ținută urbană, îmbrăcați cu acuratețe europeană – uneori chiar cu gust. Am progresat sub acest aspect și, oricum, e bine.

3-X-961

De 3 zile stau în pat cu piciorul pe o pernă reeditând atitudinea eroilor negativi din filmele noastre despre americani care tratează afaceri, stând cu picioarele pe birou. Flebită i se zice acestei boli care mă enervează îngrozitor mai ales prin imobilizarea ce mi-o impune. Nu mi-a plăcut niciodată, nimic mai mult decât hoinăreala pe străzi, prin periferii, prin orașe îndepărtate – pe oriunde. A sta în pat e de aceea și mai stupid.

Ieri am primit vizita lui Rău și Stoica; mai târziu a trecut Petroveanu. Le-am cetit primilor doi din Saba și i-am ucis. Totuși poezia nu rezidă din metaforă ci în acel flux afectiv care paralel cu timpul e dincolo de orice contingență categorială. Fără început și sfârșit, fluidul acesta e luminat fragmentar de poet care proiectează asupra lui o fâșie de raze, delimitându-și propria sa dimensiune. Ca și timpul care moare ca *timp istoric* și se perpetuează ca *timp în sine* – contradicția acestor ipostaze e însăși esența lui – fluxul poetic cu cât se materializează cu atât pierde și dimpotrivă cu cât e mai inefabil e mai aproape de perenitate păstrându-și capacitatea de a se *materializa iluzoriu* în fiecare epocă, de a tresări în viziunea oamenilor acelei epoci ca o himeră a propriului lor univers sufletesc. Poetul care a reușit să se integreze în acest flux a pătruns în Nirvana!

*
* *

Citesc tot mai puțin pe Goethe, Byron, Pușkin – chiar și pe Dante. Tot mai adesea Petrarca, Hölderlin, Leopardi, Keats, Spaniolii, îmi revin sub ochi. Prin ce sunt totuși ceilalți mai mari? Dar sunt oare într-adevăr sau e doar un snobism străvechi care alimentează inerția judecăților inexpugnabile? Teoretic și didactic pot și eu demonstra oricând „*titanismul*” lui Faust. Rămas singur însă caut băgănelile lui Hölderlin.

8.X.961

Stau în pat în continuare. Am recitat *Zodia Cancerului* care-mi dă întotdeauna sentimentul unei confruntări cu îndepărtării mei moși după mamă; ca și poemul lui Șoimaru.

10.X.961

Din Sadoveanu m-am cufundat în plină istorie. Citesc pe Giurescu – zilele pe care le voi petrece în pat sunt exact de dimensiunile cărții sale – și mă cuprinde o melancolie teribilă pentru acea succesiune de drame ascunse: nici o izbucnire, nici o dezlănțuire, nici o tragedie – totul e doar o luptă surdă împotriva vicisitudinii. L-am iubit pe Mihai Viteazu dar m-am reîntors ca întotdeauna spre Ștefan Cel Mare plecându-mă să sărut pulberea drumurilor colindate de cele șapte umbre ale lui.

*
* *

În pat fiind constat că totuși trebuie să lucrez. Am scris, mai mult zgâriindu-l pe hârtia prea generoasă, un articol pentru *Gazeta literară*. Era comandat de Paul Georgescu carele însă mi se pare că mi-l va amâna – ca deobicei temându-se să nu-l supere pe Beniuc prin publicarea numelui meu. Cumplit se mai teme această biată vietate pentru măruntele sale privilegii. De ce uită oare vechiul nostru proverb: *de ce te temi nu scapi?*

11.X.[1961]

Am împlinit doi ani de viață bucu-reșteană, de scris acerb, de singurătate reflexivă, de umbră și mizerie materială; probabil că va mai trebui să ispășesc multă vreme pedeapsa pecetluită într-o sentință secretă, pentru faptul de a fi creat în Cluj o viață literară și o revistă mai bună decât toate cele ce-au apărut cândva în capitala Transilvaniei. Ba chiar din deșeurile activității mele s-a mai putut înjgheba și o a doua revistă clujeană: și putea fi iertat (!) cel puțin pentru producerea acestor deșeuri care par a fi foarte agreeate la Cluj și aiurea.

De fapt ce păcate am comis? Singur n-ași ști ca să răspund la o asemenea întrebare. Dar oare e cineva capabil să găsească totuși

un răspuns? Am auzit – spre totala mea nedumerire – că mai sunt și grav acuzat de a duce o viață „*prea izolată*”. I-am scris lui L. Răutu explicându-i că pe un neinvitat nu-l poți învinui oricum de... absență! Dacă-l excluzi din viața publică n-are nici un sens să-l mai bănuiești de izolare. Confrații mei au tot ce le trebuie: și mașini elegante și bani și glorie și călătorii în străinătate și onoruri sociale. Ce mai vor? În orice caz eu care n-am nimic nu văd de ce i-ași mai deranja.

13.

Am văzut în Contemporanul un mare portret al lui *Arghezi cu soția lui* – semnat de Baba. Nu mi-a făcut absolut nici o impresie. Nu numai pentru absurdul anacronism al artei de a picta – după Ciucurencu, acest pictor ar fi trebuit să arate altfel – dar chiar judecându-l încadrat în spiritul realiștilor francezi din secolul trecut, tabloul e plat. În orice caz nu are nimic din expresia lui Arghezi și e trist că totuși nici acest mare poet nu-și va lăsa imaginea într-o creație de talia lui – ca odinioară Gongora în portretul lui Velásquez. Acum înțeleg de ce bătrânul (și cochetul „*intervertit*”) Whitman se apucase, până la urmă, să-și facă singur chipul, nereușind bineînțeles. Boala mea dă semne de clemență. După o prea nemișcată zăcere, chiar și a umbla câte puțin prin casă, ți se pare o imensă fericire.

15.X.961

Duminică. Am avut la masă pe Gurghianu, Felea și Popescu. M-am sculat din pat ca să stau împreună cu ei dar nu m-am mai putut simți ca odinioară când îi primeam la Cluj. Cei trei ani au început să încetoșeze văzduhul alienându-i transparența. Mi s-au părut mai blazați, mai abulici, mai gospodari, mai întorși fiecare spre lumea propriilor sale interese, mai împăcați – cel puțin aparent – cu exigențele de fier ale conformismului, căutând parcă un *modus vivendi* al poeziei ca navigația lipsită de primejdii. Poate că au și dreptate; poate că au dezbrăcat armura donquijotescă moștenită și încă o vreme păstrată ca omagiu amintirii celui ce fusesem printre ei. Nu sunt decât trist, cu sufletul bătuit de himere antagonice. În fond nu am dreptul

de a modifica destinele fie și ale acelor pe care ani de zile m-am străduit să-i port spre orizontul propriilor mele halucinații. De acum tăcere – Dominus vobis – cum!

*
* *

Arghezi s-a întors dintr-o îndelungată ședere în țara lui Wilhelm Tell și azi Veronica l-a vizitat împreună cu Rafael Alberti, traducătorul său. A aflat de la el un episod de un comic absurd: cartea lui în franțuzește trebuia să apară la Gallimard. Totul era rezolvat de traducătorul său Luc-André Marcel, dar în ultima clipă intervenția unui penibil gafeur de la legația noastră – vreun ilustru atașat cultural desigur – a spulberat orice șansă. Păgubosul personaj s-a oferit să contribuie bănește la editarea cărții și acest fapt l-a șocat pe editor inculcându-i teama de a nu servi unui scop de propagandă și făcându-l până la urmă să refuze, eschivându-se. Bine, zic rușii: *ycuysvedubveu gypak onachee bpara!* (un prost serviabil e mai periculos decât un dușman!)

19.X.961

Observ la tinerii poeți – la cei talentați și chiar și la cei completamente lipsiți de talent – un nou tip de inflație verbală: după ce tinerii generației sale debordează de cuvinte sonore din recuzita maiacoskiană – eu însumi am la activ câteva asemenea experiențe nefericite! – cei de azi debitează cu voluptate tot soiul de abstracțiuni din limbajul filosofiei sau din cel al fizicii, chimiei etc. Cuvântul suprem e *luciditate* poate să-și imagineze oare cineva că exaltarea *lucidității* și aglomerarea poeziei cu felurite metafore abstracte a căror ticluire inteligentă le lipsește completamente de emoție și spontaneitate, e apanajul *poeziei moderne*? Dealtfel regret profund faptul de a fi introdus în circulație această noțiune plină de echivocuri generoase pentru impostorul de tip nou! Un telefon de la Milo P[etroveanu]: a murit Sadoveanu! Dimineța aceasta superbă de toamnă i-a închis pleoapele încet ca într-un somn. N-a fost moarte ci un fel de stingere lentă, spun apropiații săi. Ca într-un ritual din *Creanga de aur*; moartea l-a

La radio se transmite simbolic *Trio în amintirea unui mare artist* de Ceaicovski. E greu să te lași copleșit de vicisitudine; a învinge totul, a te împlini pe tine însuși când a accepta înseamnă a împlini o poruncă a tuturor, e obligatoriu! Drumul continuă șerpuiind și pierzându-se înainte în lumină și negură.

24.X.1961

Azi am îndrăznit o timidă ieșire din casă; am mai găsit încă pe marginea lacurilor frunze aurii căzute prin iarbă de curând, cu niște conduri pierduți de o prințesă fugită departe.

Am văzut cum pe Bulevard se demolează Muzeul Simu și m-am întristat. E adevărat că blocurile din preajma lui sunt foarte importante dar un elementar respect pentru tradiție trebuia să ne împiedice a demola cel mai vechi dintre muzeele noastre de artă. Aud că aceeași soartă o va avea și *Capșa* ceea ce e deasemenea trist. După atâtea incendii și războaie care au mistuit orașul, dacă vom risipi și ultimele edificii legate de istoria Bucureștilor, când vom afirma că așezarea e de 500 de ani, vom risca mult; dușmanii vor putea spune că vechimea era pe vremuri mărturisită de un sălaș păstoresc dacă nu doar de locuințe lacustre!

25.X.961

Am fost în vizită la Veronica și Milo. Era ziua lor și se adunaseră scriitori diverși printre care am stat ca un rătăcit. S-au povestit fel de fel de cancanuri mărunte; punctate de Paul Georgescu – eternul tactician – cu mici inflexiuni de ironie protozoară. Ce trist și gol mediu. Oameni duși de grija salvării unei existente ceva mai comode, naufragiați din cele mai [varii] domenii diletanți subtili și volubili – iată lumea literaților contemporani, cu mici și rarissime excepții. Nici un ideal, nici o pasiune nobilă, nici o flacără – în schimb, viața lui Boelinski, multă chibzuință. Și depinzi de ei, de calculele lor în conformitate cu care te publică sau nu te publică, te proclamă sau te neagă fără respectul celui mai elementar adevăr sau principiu de conduită. Totul e sub zodia lucidității și a incertitudinii și

chiar viața sau moartea oamenilor nu se pot sustrage complicatei exigențe ale oportunității. Cartea mea zace la editură de peste un an și nu reușesc nici măcar să aflu ce rațiuni o împiedică să apară. Ușile sunt capitate cu pâslă, nici un sunet nu poate pătrunde în enigmele imbecilității, nici un cuvânt rostit de tine nu află ecou undeva. Văd tot mai adesea atârnată la geam eșarfa albastră care l-a consolât pe Esenin. Și văd o rafală de vânt învârtindu-mi manuscritele și mistuindu-le în neant.

1.X.[1961].

Am citit câteva file în șir documentele uluitoare ale congresului XXII – al P.C.S.U. Azi Scânteia a publicat discursul de concluzii al lui Hrușciov. L-am citit cu un fior, cu un frison. Acest om va rămâne pe efigia secolului XX ca un profil de medalie sublimă. E atâta elevație umană și etică în acest discurs al său, încât te cutremuri cum se vor fi cutremurat odinioară cetățenii la auzul marilor oratori din antichitate! Comunismul așa cum l-am deslușit în cuvintele lui Hrușciov e într-adevăr un ideal demn de supremele aspirații ale omului.

Cât de încrezător am putut fi indus în eroare să slăvesc pe Stalin fără a ști că elevez un asasin! Se spune că ar avea și merite; nu știm ce dimensiuni ar putea avea meritele capabile să compenseze înspăimântătoarele crime pe care le-a comis. Oricum, să-l judece istoria care nu greșește niciodată.

*
* *

Mă urmărește singurătatea cu o umbră care amenință să se materializeze. E a mea în întregime și iată-mă răsfățat de voluntățile ei. Dincolo de himera care mă bântuie cu o pedeapsă veche, am anunțat la orice veleitate socială, la orice orgoliu și m-am întors tăcut spre mine însumi. Doresc sănătatea și mai doresc pâinea cea de toate zilele – atât, ca să pot colinda pe jos lumea cântărind-o în dragoste și risipă, mângâindu-mă cu umilința generoasă a celor născuți întru' anonimat!